(گُل - ٣٦)

شاما جي ڪاشي پرياگ ۽ گيا جي ياترا - چٽر روُپ ۾ اُتي بابا جو پهچڻ - ٻڪرن جي گذريل جنم جو اِتهاس

شري سٽگورو جي! اوهانجي شرڻ ۾ اچڻ وارا ڌنيہ آهن. اوهان جي يادگيري ڪهڙي نہ سڪدائي آهي، ۽ اوهان جي سڳڻ روُپ جو درشن، ڪرمن جي بندن کي ناس ڪرڻ وارو آهي. اوهين پاڻ پنهنجن ڀڳتن کي پرتڪش آئيو ڪرائيندا ٿا رهو ۽ ازغيبي شڪتيءَ ڏيکاران، ڀڳتن کي پاڻ ڏانهن ڇڪي، اُنهن کي ديالوُ ماتا جيان، پنهنجي ڇاتيءَ سان لڳايو ٿا. جيتوڻيڪ ڀڳتن کي پتو ڪونہ ٿو پوي تہ اوهين هن وقت ڪٿي واسو ڪري رهيا آهيو. تہ بہ اوهين سڀني جي ڪشلتا سان پرپورتا ڪري، سندن مٿي تي هٿ رکي، کين ازغيبي سهائتا بخشي رهيا آهيو.

اُچ ڪوٽيءَ جا ودوان ۽ چتر پرش بہ، اَهنڪار جي چڪر ۾ اچي، هن ڀوساگر جي ڌٻڻ ۾ ڦاسي پون ٿا، ليڪن، اوهان جي شرڻ ۾ اچڻ بعد، اوهين کين اِنهيءَ ڌٻڻ مان پار ڪندا رهيا آهيو. اِها سڀ مهرباني،

اوهين پڙدي جي اوٽ ۾ ڇپي ڪندا ٿا رهو، تڏهن ۾ اوهين سدائين نرليپ آهيو. اوهين پنهنجن نشڪام ڀڳتن جون سڀ اڇائون پوريون ڪندڙ آهيو ۽ ڪين پوم آنند جي پراپتي پڻ ڪرايو ٿا. اوهان جي مٺڙ نالي جو اُچارڻ ئي، ڀڳتن لاءِ سولي ۾ سولو رستو آهي، جنهن ڪري راجس ۽ تامس گڻن کان ڇوٽڪارو ملي ٿو. ساتوڪ ۽ ڌارمڪ گڻن جو وڪاس ۽ واڌارو ٿيندو ۽ پوءِ نمبروار ويڪ، وئراڳ ۽ گيان جي پراپتي اِي وڃي ٿي اوهان سان اُيڪن ٿي وڃڻ کانپوءِ اسانجو من اِستر ٿيندو ۽ شانت ۾ اچي ويندو. اوهان جـــي ڀڳتي، گيان ۽ شرڌا ڀڳتيءَ جهڙو ٻيو ڪو ۾ سادن ناهي، جنهن سان شانتي، وئراڳ، ڪيولي، موڪش وغيره حاصل ٿي سگهي. اوهين جڏهن ڀڳتن لي (اُنگوهه) ڪرپا ڪريو ٿا، ته ڪنهن نه ڪنهن روُپ ۾ اُلي پهچي ٿا وڃو.

"آپ مڪت، مڪت ڪري سنسار.
نانڪ تس گور ڪئه سدا نمسڪار."

(گوروباڻي)

باباجن سان ٻـڙلچيه اُيڻ کان ڪجهه وقت پــوءِ، ڪاڪا صاحب ديڪشت، پنهنجي وڏي پٽ باپوءَ جو ناگپور ۾ (اُپنين) جڻيي پائڻ جو سنسڪار ڪرڻ جـــو نشچيه ڪيو. ۽ لڳ ڀڳ ساڳئي وقـــت، نانا صاحب چندورڪر، پڻ، پنهنجي وڏي پٽ جي شاديءَ جو

ڪاري ڪرم، گواليار ۾ چالـــو ڪيو ۽ ٻنهي شوڌيءَ ۾ اچي، باباجن کي نمنترڻ (ڪوٺ) ڏنو ته ڪرپا ڪري ضروري درشن ڏيندا. باباجن چيو ته ”اسان جو عيوضي شاما اوهان وٽ ايندو.“ پر هنن زور رکيو ته اوهين خود اچي پڌارجڻ جي ڪرپا ڪريو. باباجن موٽ ۾ چيو ته ”نيڪ آهي. بنارس ۽ پرياڳ مان ٿي وڃڻ ڪانپوءِ، شاما جي پهچڻ کان اڳ، مان اچي پهچي ويندس.“

باباجن جي آگيا پائي، پڳت شاما، انهن اتسون ۾ شامل ٿيڻ ڪان اڳي، پهرين ناگپور ۽ گواليار مان ٿـــي، پوءِ ڪاشي، پرياڳ ۽ گيا وڃڻ جو پروگرام ٺاهيو. پڳت آپا ڪوتي به شاما سان گڏ وڃڻ لاءِ تيار ٿيو. ٻئي ڄڻا اول ناگپور ۾ (اپنين) يعني پڳيو پوپٽ يا جڻيءَ جي سنسڪار ۾ وڃي شامل ٿيا، جتي ڪاڪاصاحب، پڳت شاما کي (۲۰۰) ٻه سؤ روپيا خرچ لاءِ ڏنا. ناگپور مان ٻئي ڄڻا، گواليار ۾ شاديءَ جـــي اتسو ۾ اچي سملت (شامل) ٿيا ۽ نانا صاحب ۽ سندس سنبنڌي ٻنهي ۱۰۰، ۱۰۰ سؤ سؤ روپيا، پڳت شاما کي ڀيٽا طور ڏنا.

اتـــان موڪلائي، شامـــا ڪاشي ۾ پهتو، جتـــي لڪشمي نارائڻ مندر جي (جنار) وڏن، سندس سواگت ڪئي ۽ پوءِ ايوڌيا ۾ پڻ (ديو ستاپڪن) پربنڌڪن ٻنهي کي آدر ڀاءُ سان رهايو. شاما ۽ پڳت ڪوتي، ٻئي ايوڌيا ۾ (۲۱) ڏينهن ۽ ڪاشيءَ ۾ ٻه مهنا رهي،

پوءِ گيا روانا ٿي ويا. ريل گاڏيءَ ۾ ٻالڪن وارن پليگ ڦهلجڻ جو ٻڌي، ٻئي ڄڻا ڳڻتيءَ ۾ پئجي ويا ۽ گيا اسٽيشن تي لهڻ بعد، ڌرمشالا ۾ وڃي لٿا. صبح جو ٻالڪن جي رهڻ ۽ کاڌي جو پربند ڪندڙ (پنڊو) پوڄاري هو، تنهن اچي چيو ته ”سڀ ٻالڪ هتان هليا ويا آهن، اوهين به جلدي تيار ٿي هليا وڃو.“

شاما — گيا ۾ پليگ جي بيماري ڦهلجي وئي آهي ڇا؟

پوڄاري - اوهين اول منهنجي گهر هلي، پوءِ روبرو وڃي حالت نظر مان ڪڍو.

ٻئي پوڄاريءَ سان گڏ سندس مڪان تي پهتا، جا هڪ وڏي بلڊنگ هئي ۽ جنهن ۾ ٻالڪن جي وشرام ۽ آرام لاءِ واجبي بندوبست ٿيل هو. شاما کي جتي رهايو ويو، اُتي مڪان جي بلڪل وچ ۾، باباجن جو وڏو چٽر استاپن ڪيل هو، جو ڏسي شاما اهڙو ته پرسن ٿيو، جو سندس دل ڀرجي آئي ۽ يڪدم باباجن جا وچن ياد آيس ته ”بنارس ۽ پرياڳ مان ٿي وڃڻ کان پوءِ، مان شاما کان اڳي اُتي پهچي ويندس.“ يادگيري اچڻ سان، يڪيڪ شاما جي اکين مان لڙڪ لڙي پيا، سندس (رومانچ) وارا ڪنڊا ٿي بيٺا، ڪنٺ روڪجي ويس ۽ اکيون بند ٿي ويس.

پوڄاريءَ سمجهيو ته شاما پليگ جي بيماري جي خبر ملڻ ڪري ڏولي رهيو آهي. ليڪن شاما سوال

پڇيس ته ”باباجن جو هي چترُ اوهانکي ڪٿان مليو؟“

پوڄاري - ”منهنجا ٢-٣ سؤ دلال، منماد ۽ پنتامبي جي علائقي ۾ ڪم ڪندا آهن ۽ اُنان گيا ۾ ايندڙ ياترين جي سهنج جو خاص ڌيان رکندا آهن. مون سائين بابا جي ساراهه ٻڌي هئي ۽ (١٢) سال ٿيا تــ شرڌيءَ ۾ وڃي، باباجن جو درشن به ڪيو هوم. اُتي شاما جي گهر ۾ لڳل چترُ، مونکي ڏاڍو وڻيو ۽ باباجـن جي آگيا سان ئي شاما اُهو چترُ مونکي ڀيٽ ڪيو، جـو هيءُ ئي آهي.“

جڏهن پوڄاريءَ کي پتو پيو ته چترُ جي ڀيٽا ڪندڙ خود هيءُ شاما آهي، جو مون وٽ مزمان طور رهيو پيو آهي، تڏهن بيحد خوش ٿيو ۽ ٻني خوشيءَ وچان هڪ ٻئي کي ڀاڪر پائي مليا. پوءِ ته شاما جي اُتي، راجائي ڍنگ سان عمدي سواگت ڪئي ويئي. پوڄـاري وڏو شاهوڪار هو ۽ پاڻ ڏوليءَ ۾ چڙهي، شاما کـي هاٿيءَ مٿان پالڪيءَ ۾ چاڙهي، خوب گهمايـائين ۽ هر ڪنهن طرح جي سندس خاطرداري ۽ شيوا ڪيائين. مطلب ته باباجن جا وچن سـت نڪتا. ڀڳوان کي ڀڳت پيارا آهن.

هڪ پيري ليڊيءَ مان مونٽدي، باباجن ٻڪرين جو ڌڻ ايندو ڏٺو، جنهن مان ٻن ٻڪرين باباجن جو ڌيان اُنهن ڇڪايو ۽ بابا کي اُنهن وٽيا، جو باباجن اُنهن کي ڇڳي

طرح ٽپري، (٣٢) روپين ۾ ٻئي خريد ڪيا. بابا سان گڏ ايندڙ ڀڳتن کي اِن سودي تي عجب لڳو ۽ پاڻ ۾ چوڻ لڳا ته باباجن پاڻ ٺڳايو آهي، ڇو ته اُن وقت ٻڪري جو ملهه ٣-٤ روپين کان مٿي ڪين هو. پر ڪنهن به صورت ۾ (٨) روپين کان مٿي ڪين لهندا هئا. هنن بابا کي ڏورايا ڏيڻ شروع ڪيا پر بابا شانت ڪري ٻڌندا آيا. پوءِ جڏهن ڀڳت شاما ۽ ڀڳت ٽاتيا باباجن کان ٻڪرن خريد ڪرڻ جو سبب پڇيو ته باباجن جواب ڏنو ته ”مونکي ڪو گهر يا اِستري ڪانهي، جن لاءِ روپيا ڪٺا ڪري رکان.“ پوءِ وري باباجن بازار مان ٣-٤ سير دال گهرائي، ٻڪرن کي کارائي ۽ پوءِ وري ٻنهي ٻڪرن کي، سندن مالڪ کي موٽائي ڏنائون! ڇو؟ اِن باري ۾ پاڻ هيٺين ڪٿا ٻڌايائون.

شاما ۽ ٽاتيا توهين سمجهي ويٺا آهيو ته هن واپار ۾ مون پاڻ ٺڳايو آهي، پر ائين ناهي. گذريل جنم ۾ هي ٻئي پاڻ ۾ سڳا ڀائر هئا ۽ پاڻ ۾ ڏاڍو پيار هون. مگر ڪجهه وقت کانپوءِ ٻئي هڪ ٻئي جا ڪٽر دشمن بڻجي پيا. وڏو ڀاءُ هو سست ۽ ننڍو ڀاءُ محنتي هئو، جنهن ڪافي ڌن ڪمايو هو. وڏو ڀاءُ اِنڪري ننڍي ڀاءُ سان حسد ۽ ايرکا ڪرڻ لڳو ۽ هن کي ماري، سندس ڌن هڙپ ڪرڻ جي سٽ سٽائين. وڏي ڀاءُ جو ناتو اِنهي آنڌ ۾ پلجي ويو ۽ ننڍي ڀاءُ سان جهيڙو ڪرڻ لڳو.

ڪوشش ته گھڻيائي ڪيائين پر ناڪامياب ٿيو، جنهن ڪري هڪ ٻئي جا جاني دشمن بڻجي پيا.

هڪ ڏينهن وڏي ڀاءُ، ننڍي تي لت سان حملو ڪيو ته ننڍي پنهنجي ڪهاڙيءَ سان، وڏي جو سر لاهي ورتو ۽ ٻئي مري ويا ۽ پنهنجن ڪرمن موجب، ٻئي ڀائر ٻڪرن جي جوُن کي پراپت ٿيا. جڏهن ٻئي ٻڪرا منهنجي ويجهو لنگهيا، تڏهن مونکي سندن گذريل جنم جو اِتهاس ياد آيو ۽ ٻنهي تي دَيا آيم. تنهنڪري کارائڻ پيارڻ ۽ سک ڏيڻ جو ويچار آيم. اِهوئي ڪارڻ آهي، جو مون هنن جي لاءِ خرچ ڪيو، جو سؤدو اوهان کي بلڪل مهانگو لڳو آهي. پر ڇاڪاڻ ته اوهان کي اِهو منهنجو سؤدو سَنئو نه لڳو، اِن ڪري ٻنهي کي ورِي واپس ڪيم. سنتن جي درشٽيءَ ۾ سڀ جيوَ هڪجهڙا آهن پوءِ چاهي هو پسؤن هجن، پکي هجن يا اِنسان هجن. ”برهم گياني کي درشٽ سمان“ (گوروائي) هو سڀني ۾ پرماتما پسي، سڀ سان پيار جي هلت ڪندا آهن.